

**Екстензивното овцевъдство в Европа е застрашено да изчезне!
Международният Проект EU4SHEPHERDS цели да подпомогне
оцеляването на този традиционен начин на отглеждане на овцете.**

Доц. д-р Атанас Вучков, Аграрен Университет Пловдив

Екстензивните стопански системи на отглеждане на селскостопанските животни са от решаващо значение за устойчивото подържане на важни селски райони в Европа. Тези традиционни технологии са в основата на **екологичната, социалната и икономическата устойчивост на животновъдството в редица планински и полупланински райони на България и Европа:**

- Те се борят срещу обезлюдяването в селските райони и имат положително въздействие върху благосъстоянието на животните и човешкото здраве в сравнение с промишленото животновъдство и интензивните технологии на отглеждане.
- Тези модели доставят на потребителите качествени хранителни продукти в много територии на ЕС и насърчават устойчивото развитие на нашето общество.

Екстензивното пасищно овцевъдство в България е било основен отрасъл в миналото. Традиционните технологии се основават изключително на пасищно отглеждане на овце, особено в планински и полупланински райони, като този начин на отглеждане на овцете остава единствена възможност за препитание на населението в тези райони и днес. За съжаление редица фактори поставят под въпрос оцеляването на екстензивното овцевъдство. С промяната на климата, както и с интензификацията на селското стопанство и разораването на все повече естествени пасища и ливади за нуждите на растениевъдството, екосистемите в много райони на страната се променят драстично.

Това постепенно налага въвеждането на съвременни интензивни технологии в овцевъдството, предимно стационарно оборно. През последните години се наблюдава все по-ограничено практикуване на екстензивно овцевъдство и трансхуманс (подвижна сезонна паша на животни). Всяка година овчето поголовие у нас намалява. Освен това ниската цена на вълната, ниската цена за кг живо тегло на агнетата, както и ниската цена на литър овче мляко водят до критично състояние на сектора. Липсата на отговорна работна ръка, а именно овчари-пастири, е най-същественят проблем днес за овцефермите в България. Както пише известният български писател Николай Хайтов – „Овчар беше добра дума, а овцевъдството – честна работа. Беше, някога преди!“

И в другите европейски страни екстензивните системи в овцевъдството не са в по-благоприятно състояние. Колеги от редица страни алармират че и там екстензивното овцевъдство е застрашено поради последиците от изменението на климата и административните пречки които изпитват фермерите, и тяхното оцеляване зависи в голяма степен от наличието и квалификацията на наетите работници овчари – пастири. Проблемът е, че става все по-трудно да се намерят добре обучени овчари, които имат знанията и опита да се справят с всички проблеми, свързани с екстензивното пасищно овцевъдство. Овчарите са застаряваща социална група. На по-младите им липсва подходяща подготовка, образование и опит и в днешно време няма мотивация да станат овчари поради ниския социален статус, и липсата на специфично предложение за професионално обучение.

Именно поради тази причина участници от 5 държави стартираха работа по международен проект EU4SHEPHERDS касаещ обучението на овчари-пастири, в отговор на крещящата нужда от квалифицирани работници във овцефермите с екстензивно пасищно отглеждане на овцете. Страните участници в проекта са с традиционно практикуване на трансхуманс и екстензивно овцевъдство - Испания, Португалия, Шотландия, Германия, Австрия, Румъния, България.

Главните цели на проекта EU4SHEPHERDS са:

- Да се предложи актуална форма за обучение на овчари-пастири, като се вземат предвид съществуващите проблеми и възможности за развитие в сектора (административни и законодателни пречки, климатичните промени и неговите последици; тенденции в екологичното производство на овцевъдна продукция; агротуризм и т.н.). Да се гарантира устойчиво поддържане на екстензивните системи при отглеждането на селскостопански животни.
- Да се адаптират методите на обучение (както за преподаватели, така и за курсисти) за обучение, базирано на практиката, за да се осигури устойчивост на професията и на екстензивното отглеждане на селскостопански животни в селските райони.
- Да се осигури лесен и свободен достъп до обучение и да се насърчи използването на дигитални методи за обучение
- Да се повиши общественото признание и уважение към труда на овчарите-пастири, и техният принос към обществото по отношение на: социалните и екологичните аспекти,

благосъстоянието на животните, борбата с обезлюдяването в селските райони, горските пожари и изменението на климата и др.

Очакваните резултати от EU4SHEPHERDS са:

- Обща оценка на положението на екстензивното/трансхумантното овцевъдство в Европа.
- Подобряване на квалификацията на пастирите чрез добавяне на актуализирани технически знания, нови управленски компетенции към традиционните знания и опит
- Разработване на адаптирани методики за обучение.
- Увеличаване на броя на професионалните овчари-пастири, като ключови съюзници за подобряване на социалното и екологичното развитие на необлагодетелствани селски райони, превръщайки ги в модел на устойчивост, поради положителния им принос за: изменението на климата (минимизиране на горските пожари), социалните (създаване на работни места), и културни (социално признание и зачитане на достойнството на овчарската професия).
- Насърчаване и укрепване на животновъдството и развитието на селските райони.

С тези резултати проект EU4Shepherds ще подготви пътя към обща рамка за европейски сертификат за овчари-пастири, което ще бъде крачка към съхраняването на традиционното пасищно овцевъдство в Европа.

За повече информация:

www.eu4shepherds.eu